

POSTANOWIENIE

Dnia 17 października 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Tadeusz Wiśniewski (przewodniczący)

SSN Dariusz Dończyk

SSA Władysław Pawlak (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa B. B.
przeciwko Skarbowi Państwa - Dyrektorowi Aresztu Śledczego W.
o odszkodowanie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 17 października 2012 r.,
zażalenia powoda na pkt 2. postanowienia Sądu Apelacyjnego
z dnia 11 kwietnia 2012 r.,

- 1. oddala zażalenie;**
- 2. zasądza od powoda na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 120 (sto dwadzieścia) zł tytułem kosztów postępowania zażaleniowego;**
- 3. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego radcy prawnej B. B.-S. wynagrodzenie w kwocie 120 (sto dwadzieścia) zł, powiększonej o podatek od towarów i usług, tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu zażaleniowym.**

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 11 kwietnia 2012 r. Sąd Apelacyjny oddalił zażalenie powoda B. B. od postanowienia Sądu Okręgowego w W. odrzucającego pozew skierowany przeciwko Skarbowi Państwa – Dyrektorowi Aresztu Śledczego o odszkodowanie za poniżające i nieludzkie traktowanie go w tejże jednostce penitencjarnej. Ponadto zasądził od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 1 800 zł tytułem kosztów postępowania zażaleniowego.

W motywach rozstrzygnięcia o kosztach procesu powołał się na przepisy art. 98 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 397 § 2 k.p.c. Na zasądzone koszty złożyło się wynagrodzenie za zastępstwo procesowe ustalone według minimalnej stawki taryfowej obliczonej od wartości przedmiotu zaskarżenia.

W zażaleniu powód, zaskarżając powyższe orzeczenie w części dotyczącej rozstrzygnięcia o kosztach procesu za drugą instancję, wniósł o jego zmianę poprzez nieobciążanie go tymi kosztami i zastosowanie także w postępowaniu przed Sądem Najwyższym przepisu art. 102 k.p.c., a nadto o przyznanie pełnomocnikowi wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną z urzędu, które nie zostało pokryte w jakiegokolwiek części, a także kwotę 30 zł tytułem zwrotu opłaty sądowej.

Zarzucił naruszenie art. 99 k.p.c. w zw. z art. 98 § 1 i 3 k.p.c. i art. 391 k.p.c. poprzez ich zastosowanie oraz art. 102 k.p.c. w zw. z art. 391 k.p.c. poprzez ich nie zastosowanie.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

W uzasadnieniu zażalenia powód wskazuje, iż co prawda wystąpił z drugim takim samym roszczeniem, co skutkowało odrzuceniem pozwu w tej sprawie, jednak pozostawał w subiektywnie uzasadnionym przekonaniu, że powództwo w tej sprawie było zasadne i konieczne. Tym bardziej, że z analizy jego odpowiedzi na odpowiedź na pozew z dnia 28 listopada 2011 r. wynika, iż był przekonany, o oddaleniu powództwa w pierwszej sprawie powoda z błędnego wskazania jako

pozwanego - Skarbu Państwa Inspektoratu Służby Więziennej, zamiast Skarbu Państwa - Dyrektora Aresztu Śledczego. Wobec tego nie zdawał sobie sprawy, iż niniejszy proces jest ponownym postępowaniem przeciwko temu samemu pozwanemu. Ponadto za zastosowaniem dobrodziejstwa z art. 102 k.p.c. przemawia jego trudna sytuacja majątkowa i osobista, bowiem przebywając w zakładzie karnym ma ograniczone możliwości zarobkowe.

Zastosowanie art. 102 k.p.c. i w efekcie nie obciążanie strony przegrywającej kosztami procesu wymaga zaistnienia wypadku szczególnie uzasadnionego. Trudna sytuacja materialna strony przegrywającej sama przez się nie stanowi wystarczającej podstawy, gdyż zgodnie z art. 108 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (uksc), zwolnienie od kosztów sądowych nie zwalnia strony od obowiązku zwrotu kosztów procesu przeciwnikowi (zob. też postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 kwietnia 2012 r., II PZ 49/11, niepubl., postanowienie z dnia 8 grudnia 2011 r., IV CZ 111/11, niepubl.). Istotniejsze znaczenie ma jednak okoliczność, że powód po zapoznaniu się z treścią uzasadnienia do postanowienia o odrzuceniu pozwu, w którym Sąd Okręgowy w sposób jasny i konkretny wyłożył przyczyny takiego rozstrzygnięcia, zdecydował się na wniesienie środka odwoławczego, a zatem powinien liczyć się z kosztami procesu w razie przegranej. W tej sytuacji odpada podstawa dla subiektywnie uzasadnionego przekonania co do słuszności jego roszczenia, a w ostatecznym rozrachunku nie istnieją żadne szczególne względy przemawiające za odstąpieniem przy rozstrzyganiu o kosztach procesu od naczelnej reguły jaką jest zasada odpowiedzialności za wynik procesu (art. 98 § 1 k.p.c.).

W związku z wejściem w życie w dniu 25 lutego 2012 r. noweli z dnia 3 lutego 2012 r. (Dz. U. z 2012 r., poz. 149) wprowadzającej pkt. 25 do § 10 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 z późn. zm.) i brzmieniem § 2 tej noweli, Sąd drugiej instancji, ustalając wysokość wynagrodzenia za zastępstwo procesowe, prawidłowo określił je według poprzednich stawek, gdyż wszczęcie postępowania

zażaleniowego w sprawie, w której zostały zasądzone skarżone koszty procesu, nastąpiło jeszcze przed wejściem w życie tej noweli.

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c., a o kosztach postępowania zażaleniowego w oparciu o przepisy art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c., art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa (Dz. U. Nr 168, poz. 1417 z późn. zm.), art. 394¹ § 3 k.p.c., art. 398²¹ k.p.c., art. 391 § 1 k.p.c. i art. 397 § 2 k.p.c. Na zasądzone koszty składa się wynagrodzenie za zastępstwo procesowe ustalone na podstawie § 10 pkt. 25 w zw. z § 12 ust. 2 pkt. 2 cyt. rozporządzenia, z uwzględnieniem okoliczności, iż postępowanie zażaleniowe przed Sądem Najwyższym zostało wszczęte już po wejściu w życie wspomnianej noweli (§ 2).

Stawka wynagrodzenia pełnomocnika powoda z urzędu została podwyższona o podatek od towarów i usług (§ 2 ust. 3 i § 15 cyt. rozp.).

Nie było uzasadnionych podstaw do zwrotu pełnomocnikowi z urzędu – w ramach udokumentowanych wydatków – uiszczonej opłaty od zażalenia w kwocie 30 zł skoro powód był w całości zwolniony od kosztów sądowych w postępowaniu zażaleniowym (k. 178).